

Původní žalobní pohledávka byla za sporu před sborovým soudem první stolice obmezena z 5.736 Kč na úroky. Procesní soud první stolice žalobu zamítl, odvolací soud uznal podle žaloby.

Nejvyšší soud odmítl dovolání.

D ů v o d y:

Dle §u 502 odstavec druhý c. ř. s. není dopuštěn »ve věcech nepatrných« další pořad opravných prostředků proti rozhodnutí odvolacího soudu. Výrazem »věci nepatrné« nelze rozuměti toliko věci, o nichž již v první stolici bylo jednáno dle zásad řízení ve věcech nepatrných (§§ 448—453 c. ř. s.), neboť dle §u 501 c. ř. s. jest proti rozsudku v řízení bagatelním přípustno odvolání pouze z důvodů zmatečnosti dle §u 477 čís. 1—7 c. ř. s., o němž lze pak v řízení odvolacím rozhodnouti pouze usnesením (§ 471 čís. 5, § 473 odstavec první c. ř. s.), z něhož dovolání nelze vůbec podati, kdežto rekurs dle posledního odstavce §u 517 c. ř. s. jest nepřípustným. Nemělo by tedy ustanovení §u 502 odstavec druhý c. ř. s. smyslu, kdyby je bylo vztahovati toliko na rozsudky vydané v řízení bagatelním. Z toho patrně, že v §u 502 odstavec druhý c. ř. s. míněny jsou vůbec spory, které mají za předmět věci nepatrné v čase, kdy bylo dovolání podáno, tedy, které se během řízení bagatelními staly a to, poněvadž zákon nerozeznává, bez ohledu na to, zda řízení v první stolici se konalo před soudem okresním (§ 453 odstavec druhý c. ř. s.), či před soudem sborovým. O takový případ jde tu; původní žalobní pohledávka byla za sporu před sborovým soudem první stolice obmezena z 5.736 Kč 48 h, po jich zaplacení třetí osobou, na úroky, jichž se bylo žalobou domáháno, totiž na 5% úroky z částky 13.236 Kč 48 h od 15. dubna do 19. dubna 1924 a z částky 5.736 Kč 48 h od 20. dubna do 23. září 1924 a útraty. Úroky, jež byly od té doby jedině předmětem sporu, činí však méně než 300 Kč, peněz to, jenž patří ještě do hranice, vyměřené pro věci nepatrné dle §u 448 c. ř. s. ve znění zákona ze dne 8. června 1923, čís. 123 sb. z. a n. Bylo proto dovolání jako nepřípustné odmítnouti, což již prvním soudem se státi mělo (§ 507 odstavec první druhá věta c. ř. s.).

Čís. 4889.

K mimořádnému vydržení stačí držení bezelstné, při čemž se bezelstnost držitelů předpokládá. Bezelstnost držby musí tu býti vždy. Výprosa (precarium) vylučuje bezelstnost. Napotomní obmyslnost, nastalá po započetí, avšak před dokonáním vydržení jest překážkou vydržení. V dožadování se svolení pachtýře služebného pozemku ku výkonu služebnosti jest spatřovati projev obmyslnosti.

(Rozh. ze dne 7. dubna 1925, Rv I 417/25.)

Žalobě manželů V-ových proti manželům K-ovým o soudní nález, že žalovaným nepřísluší právo jezdit po louce žalobců, že jsou povinni to uznati, a zdržeti se příště každého osobování si takového služebnosti,

procesní soud první stolice vyhověl, odvolací soud žalobu zamítl.

Nejvyšší soud zrušil rozsudky obou nižších soudů a vrátil věc prvnímu soudu, by o ní dále jednal a ji znovu rozhodl.

Důvody:

Žalobci bylo tvrzeno, že jejich předchůdcem v držbě služebného prý pozemku čí. kat. 492 v E. byl správce farního obvodu v E., že pozemek ten patřil až do 22. června 1921, kdy byl přiřknut na základě zákona ze dne 27. května 1919, čí. 318 sb. z. a n. do vlastnictví žalobcům, k církevnímu (obročnímu) jmění, tudíž právnické osobě, v §u 1472 obč. zák. jmenované, proti níž jest potřeba k vydržení kromobyčejné čtyřicetileté doby vydržecí. Počítá-li odvolací soud na základě výpovědi svědka Josefa K-a, že předchůdci žalovaných započali držeti právo služebnosti v roce 1870, mohli je za zmíněného předpokladu vydržeti teprve roku 1910 a nikoli již roku 1900, jak uznal soud odvolací. K mimořádnému čtyřicetiletému vydržení stačí dle §§ 1477 a 1493 obč. zák. držba bezelstná, při čemž se bezelstnost držitelů předpokládá, tak že důkaz obmyslnosti připadá vlastníku služebného pozemku. Bezelstnost držby musí zde však býti vždy, neboť jest nezbytnou podmínkou vydržení. Výprosa však vylučuje bezelstnost (§ 1477 odstavec druhý obč. zák.). Bezelstnost držby musí trvati po celou dobu k vydržení potřebnou (§§ 1463, 1477 a 1493 obč. zák.), z čehož plyne, že napotomní obmyslnost nastalá sice po započetí, avšak před dokonáním vydržení, jest překážkou vydržení (*mala fides superveniens nocet*). (Viz Randa, Vlastnictví, IV. vydání, str. 103.). Zjistil-li tedy soud odvolací, že, počínajíc rokem 1906, brávali si předchůdci žalovaných ve vlastnictví panujícího pozemku čí. kat. 461 v E. Anna K-ová a i Josef K. od žalobců jako pachtýřů služebného pozemku svolení, by směli přejeti služební pozemek, t. zv. farní louku, dali tím již předchůdci žalovaných na jevo, že nejsou bezelstnými ve výkonu práva služebnosti, dali tím na jevo, že nemají pozitivního přesvědčení, že jim služebnost jízdy po farní louce právem přísluší (§§ 326 a 1463 obč. zák.). Nebyli tedy již předchůdci žalovaných, počínajíc rokem 1906, v bezelstné držbě práva služebnosti a nedostatek této bezelstnosti byl překážkou vydržení, které by jinak, počínajíc rokem 1870 bylo roku 1910 dokonáno. Že nejenom předchůdci žalovaných, nýbrž ani žalovaní sami bezelstnými nebyli, zjistil již první soud, neboť žalovaní dovolovali se, nabyvše teprve v roce 1912 vlastnictví louky čí. kat. 461 v E., kdykoli chtěli po farní louce přejeti, žalobců a přestali teprve v posledních letech, t. j. od té doby, kdy žalobci nabyli práva vlastnického k louce té, bráti si dovolení k přejezdu, jak žalobci tvrdí. Žalovaní tvrdili však ve svém přednesu, že vykonávají se svými předchůdci již přes 50 roků držbu práva služebnosti na farní louce. Poněvadž napotomní obmyslnost (*mala fides superveniens*) jest překážkou vydržení dosud nedokonaného, není však závadou, bylo-li již držení před tím dokonáno, zbývá zjistiti, 1. zda louka žalobců byla před tím, než se dostala do jich vlastnictví, částí jmění církevního (obročního) a jak dlouho jim byla (§ 1472 obč. zák.); 2. kdy začali předchůdci žalovaných

v držbě panujícího pozemku vykonávati držbu práva služebnosti vozové cesty přes farní louku, zdá se tak stalo již před rokem 1870 a přes kterou její část jezdili a zda nepřetržitě tak činili po čtyřicet let bez výprosy. Následkem mylného právního názoru nižších soudů (§ 496 čís. 3 c. ř. s.) zůstalo řízení v těchto bodech neúplným a kusým (§ 503 čís. 2 c. ř. s.) a bylo proto nutno dle §u 510 c. ř. s. zrušiti rozsudky nižších soudů a věc vrátiti prvnímu soudu — bez jehož činnosti řízení doplniti se nedá — by řízení v naznačených směrech doplnil a nový rozsudek vydal.

Čís. 4890.

Pro posouzení, zda jde o spor nájemní, v němž platí kratší lhůty §u 575 c. ř. s., jest rozhodným obsah žaloby, nikoliv právní otázka, jež vyplyne teprve z přednesu stran.

Jde o spor nájemní, domáháno-li se zjištění pachtovního poměru a odevzdání věci do pachtovního užívání.

(Rozh. ze dne 7. dubna 1925, R II 100/25.)

O d v o l a c í s o u d odmítl odvolání do rozsudku, jímž bylo vyhověno žalobě o dodržení pachtovní smlouvy ohledně budov a pozemků. D ů v o d y: V tomto případě jedná se dle žalobního návrhu o nárok žalující strany na zjištění pachtovního poměru (nesprávně ve formě »žalovaný je povinen dodržeti pachtovní smlouvu«) a na splnění této smlouvy (odevzdání do pachtovního užívání). Jsou to vesměs práva, ohledně nichž žalobce má zájem na brzkém uskutečnění nároku. Platí proto ohledně lhůty k podání opravného prostředku § 575 c. ř. s., to je lhůta osmidenní (srovnej: Právník str. 43/1914 starou úřední sbírku čís. 967 rep. nálezů). Žalovaná strana podala do rozsudku prvé stolice, jenž jí byl doručen dne 30. ledna 1925, odvolání teprv 12. února 1925, tedy po uplynutí osmidenní lhůty.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl rekursu.

D ů v o d y:

Napadené usnesení odvolacího soudu odpovídá zákonu a stavu věci. Stěžovatel poukazuje se proto na jeho odůvodnění, které jest v podstatě správné; vzhledem na vývody rekursu podotýká se toto: Stěžovatelovo tvrzení, že ve sporu běželo výhradně o to, zda byla mezi stranami vůbec uzavřena smlouva pachtovní, nepadá na váhu, neboť pro posouzení otázky, jakého způsobu řízení má býti o žalobě užito, rozhodným jest jediné obsah žaloby a její konečné žádání, nikoliv však právní otázka, byť i pro rozsouzení rozepře podstatná, která teprve vyplyne z přednesu obou stran a z něho se vytvářející skutkové podstaty rozsudečné. Jest tedy pro tuto věc závažno, že bylo v žalobě tvrzeno, že žalobce uzavřel se žalovaným pachtovní smlouvu, kterou se žalovaný zavázal, dáti mu propachtované budovy a pozemky do pachtovního užívání za pachtovné 3.000 Kč ročně a že dle žalobního žádání žalovaný má dodržeti tuto